

<u>Liturgie morgendienst (Middelburg)</u>	<u>Liturgie middagdienst (Kampen)</u>
Votum en vrede-/zegengroet Antwoordlied: Ps. 25:4, 5	Votum en vrede-/zegengroet Antwoordlied: Ps. 25:4, 5
Lezen van de wet Antwoordlied: Ps. 40:1, 5, 7	Gebed om de opening van Gods Woord Schriftlezing: Rom. 3:9-24; 13:8-10 Zingen: Ps. 130:1, 2, 4
Gebed om de opening van Gods Woord Schriftlezing: Rom. 3:9-24; 13:8-10 Dienst van de offeranden Zingen: Ps. 130:1, 2, 4	Tekst: zondag 2 HC Bediening van het woord Antwoordlied: Gez. 17:1, 3, 4, 5
Tekst: zondag 2 HC Bediening van het woord Antwoordlied: Gez. 17:1, 3, 4, 5	Belijdenis van het geloof Zingen: Ps. 40:1, 5, 7
Dankgebed Slotzang: Ps. 119:44, 64	Dankgebed Dienst van de offeranden Slotzang: Ps. 119:44, 64
Zegen	Zegen

Geliefde gemeente van onze Heere Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

We leven in een tijd waarin veel mensen het fijn vinden om gewaardeerd te worden. Om door vrienden, familie en kennissen aardig, leuk en goed te worden gevonden. Mensen plaatsen berichten over wat ze meemaken, over hun leven en gedrag op Facebook en Instagram in de hoop dat ze veel likes krijgen. Veel waardering en volgers. Misschien doet u of doe jij dat ook wel...

Als je veel likes en volgers hebt, dan doet dat je goed. Je voelt je gewaardeerd en je ligt als het ware goed in de markt... Maar, zou de Heere je leven, je gedrag, je hart ook liken? Het geweldig vinden? Hoe zou de Heere naar uzelf, naar jouzelf kijken? Positief of toch in elk geval een wel voldoende? Dus een like? We zijn tenslotte toch gereformeerd, kerklid, verbondskind...

Gemeente, te midden van alle likes en positieve waarderingen laat de catechismus dan toch wel even een 'bom' vallen. Want die begint te spreken over uw en jouw ellende! Dat is niet echt een like. Is dat besef, die kennis van uw en jouw ellende er nog wel? Of zien we dat niet meer?

Broeders en zusters, jongens en meisjes, denk eens na over deze vraag: als je je leven spiegelt aan de wet van God, welk cijfer zou je jezelf dan geven? Zou het een like worden? En waarom?

Het is van groot belang dat u kennis van uzelf hebt. Hoe u er in uzelf aan toe bent. Dat hebben we blijkbaar nodig. Daarvoor geeft de Heere zijn woord en wet. Als u uw ellende niet meer concreet kent, hoe erg hebt u Christus dan nog nodig? Alleen voor de kleine minpuntjes? Wie is Christus dan voor u en jou? Weet u dan nog wel waarvan Christus u verlost?

Daarom: grondige kennis van uw ellende is noodzakelijk om de diepte en rijkdom van uw verlossing door Christus te zien en daar dankbaar voor te zijn.

Het thema van de preek is: **Gods wet ontdekt u aan uw ellende**. We zien dat in:

1. Het **schuldbesef** uit de wet (vr.+ antw. 3)
2. De **eis** van de wet (vr.+ antw. 4)
3. De **toetsing** aan de wet (vr.+ antw. 5)

Punt 1. Het schuldbesef uit de wet.

Broeders en zusters, met de vraag 'waaruit kent u uw ellende?' gaat de catechismus er gewoon vanuit dat we met z'n allen in de ellende zitten. De catechismus vraagt niet: IS er ook ellende? Alle mensen hebben wel een bepaald besef en ervaring van ellende. Bijvoorbeeld ellende zoals: moeite, pijn, verdriet, rouw. Dat het je tegen zit. De ellende in de wereld in rampen, honger, ziekte, epidemieën en armoede.

Maar hoe beoordelen veel mensen die ellende dan? Van nature heeft geen mens daarvan nog zuivere kennis. De catechismus wijst dan ook niet op wat mensen van de ellende ervaren of vinden. Maar kennis van wat onze ellende is, komt uit *de wet van God*. Het is openbaring van God over óns mensen, over de wereld beneden. Als u wilt weten wat uw echte ellende is, is dat een zaak van geloof in Gods Woord.

Uit dat Woord weten we dat we onder onze ellende moeten verstaan: de zonde en vervolgens ook de gevolgen die door de zonde in de wereld zijn gekomen. Nee, dit staat niet letterlijk in vraag en antwoord 3. Maar de catechismus bedoelt dit wel. Dat wordt wel duidelijk als we wat beter kijken naar het woord 'ellende' in vraag 3. Dat woord is goed gekozen omdat het precies aangeeft wat onze ellende is.

Het woord 'ellende' bestaat uit twee woordjes: el+lende. El betekent: uit. En 'lende' is land. De oorspronkelijke betekenis van 'el-lende' is dus: uit-landig zijn, verbannen zijn, in ballingschap zijn. Het woord 'ellende' zegt dus dat de mensen ballingen zijn. Mensen die zichzelf buiten het oorspronkelijk land hebben gezet. Door de zonde zijn de mensen verbannen uit het paradijs, de Hof van Eden. Verbannen uit hun volmaakte staat.

De catechismus voert ons met het woord 'ellende' terug naar de tijd van voor de zondeval. De tijd van 'den beginne'. We krijgen onder ogen hoe de oer-verhoudingen toen waren. Tussen God en mens. En tussen de mensen onderling. Die verhoudingen van het begin zijn grondlegend. Op meerdere plaatsen grijpt de Bijbel terug naar die grondlegendende verhoudingen in het begin. Die zijn ook na de zondeval bepalend en normatief.

Zo wijst de Heere Jezus de discipelen en de joodse leiders er telkens weer op hoe het vanaf het begin is geweest. Bijv. in de Bergrede. En Hij wijst daarop als de Farizeeërs Hem de vraag stellen of een man zijn vrouw om allerlei redenen mag

verlaten. Christus antwoordt dan: *'Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft'*, Mat. 19:4.

Broeders en zusters, blijkbaar vindt de Heere dat belangrijk. Ook voor ons vandaag. Telkens weer moeten we gewezen worden op de oorspronkelijke bepalingen en verhoudingen. In het paradijs leefden de mensen nog niet in ellende. Toen leefden ze onder de grondwet van het paradijs. Onder de door God gegeven oer-verhoudingen van liefdedienst en gevraagde gehoorzaamheid.

Maar gemeente, toen kwam de zondeval. De mensen werden uitlandig, verbannen uit het paradijs. Maar God handhaafde wél de grondwet van het paradijs. De oer-verhoudingen van het begin bleven.

Als de HEERE later in de woestijn bij de berg Horeb de 10 geboden geeft aan Israëel, dan wordt de grondwet van het begin, uit het paradijs, opnieuw gegeven.

Als eeuwen later het volk de HEERE heeft verlaten en andere goden is gaan dienen, dan komt de profeet Micha. Hij roept het volk op tot bekering. Hij houdt het volk dan de norm van het begin voor. Hij wilde de mensen terugbrengen tot de oorspronkelijke gehoorzaamheid en de eisen van de wet die er al in het paradijs was.

Micha zegt: *"Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God"*, 6:8.

...Hooft u dat: God heeft u, *MENS*, bekend gemaakt wat goed is. Micha wijst hier heel bijzonder op de 'mens' in zijn oorspronkelijke verhouding tot God. Hij grijpt terug op de grondwet en het verbond dat God in het paradijs met de mens heeft vastgesteld. De volmaakte liefdedienst en gehoorzaamheid. Dát houdt Micha het volk dan voor.

En pas toen ging het volk zien hoe groot hun zonden en ellende was. Ze kwamen tot de ontdekking dat ze diep in de ellende zaten. Dat ze ellendig, uitlandig waren. Verbannen uit het paradijs. Toen Micha zei: kijk eens terug naar het begin, toen zag het volk: wat zijn we ver afgeweken van die norm. Van de grondwet die God in het paradijs stelde. Afgeweken van de oer-verhoudingen. Ze ontdekten hun ellende, hun zonden en tekorten in het licht van 'het begin' in het paradijs.

Broeders en zusters, de wet waarover zondag 2 spreekt voert u terug naar het begin in het paradijs. Bij 'wet' moet u dus niet alleen denken aan de 10 geboden die u elke zondagmorgen hoort. Nee, we moeten beginnen in het paradijs. Daar ligt de fundament van het verbond. De oer-verhoudingen, grondwet die God daar instelde, is de verbondswet. En die is geldig, bepalend voor alle eeuwen.

In die grondwet had God bekend gemaakt hoe de mens moest leven in het verbond met Hem. Hoe de mens zijn hart en leven moest inrichten. Daarin lagen afspraken over de omgang tussen God en mens. Leven in dit verbond, volgens deze grondwet, betekende voor de mens: echt leven! Geluk en blijdschap. Voor het leven volgens deze grondwet, had God de mens gemaakt. Dan zou hij tot ontplooiing en tot zijn doel komen.

We kunnen dat wel vergelijken met een vis in het water. God heeft in het begin bij de schepping een vis zo gemaakt dat die alleen kon leven in het water. Het water is als

het ware de levenswet voor de vis. Haal je de vis uit het water, dan kan hij niet meer zwemmen en ademen. Dan gaat hij dood... Als je een vis uit het water haalt, dan begint de ellende. Zo is het ook met de mens. Het verbond, de wet, is voor de mens wat het water is voor een vis. Daarbuiten begint de ellende. En daarin is het goed en mooi. Daar kun je leven.

Gemeente, denk eens aan het begin in het paradijs. Daar was Adam nog als een vis in het water. God had de mens geschapen naar zijn beeld. Adam had God volmaakt lief en diende Hem.

Hij ging in het verbond met de HEERE om op een zuivere en heilige manier. Hij wandelde met God. God sprak met hem en schreef zijn geboden in Adams hart. En Adam wilde van harte, uit liefde naar de geboden van de grondwet leven... Maar als Adam na de zondeval wordt verbannen uit het paradijs, dan kent hij uit die grondwet ook direct zijn ellende. Hij weet: ik heb gezondigd tegen God. Ik heb de grondwet van het paradijs, het verbond verbroken. Uit die oerwet ziet hij hoe diep zijn ellende is. Hoe ver hij is afgeweken van het volmaakte en heerlijke begin.

Broeders en zusters, onze ellende kunnen we ook vandaag kennen uit die grondwet uit het paradijs. We zien onze ellende als we denken aan het verbond dat Adam heeft verbroken. En wij met hem. Ja, wat was het mooi en goed. Wat waren de verhoudingen heerlijk. Maar alles is kapot gegaan. We beantwoorden niet meer aan de levenswet die God in het paradijs had gegeven aan de mens. Dát is onze ellende. Daar delen alle mensen in. Paulus zegt in Rom. 3: er is niemand rechtvaardig, niet één. Met alle gevolgen van dien. Allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God. Van het begin.

Maar gemeente, God laat het er niet bij zitten. Hij gaat zijn volk troosten in die ellende. Hij komt met het genadeverbond. Denk aan de moederbelofte, direct na de zondeval. Bij dat genadeverbond horen ook beloften en eisen. Die heeft de Heere later bij de berg Horeb aan zijn volk bekend gemaakt in de 10 geboden. De kerninhoud van die 10 geboden is hetzelfde als de grondwet in het paradijs. Liefdedienst. Dat zien we straks in het 2e punt ook nog.

Maar wél komt de HEERE na de zondeval *anders* met zijn wet naar de mensen toe. Hij verandert de vorm, de uitgave van de wet. Dat is nodig, omdat de wet zich nu richt tot zondige mensen. Vandaar ook dat de wet spreekt in de vorm van verboden en geboden. Mensen die volmaakt zijn hoef je geen verboden te geven. Tegen hen is het niet nodig te zeggen wat niet mag. Als er in een huwelijk volmaakte liefde is tussen man en vrouw, hoef je echtbreuk en andere verkeerde dingen niet expliciet te verbieden.

Maar omdat de zonde het leven is binnengekomen, is het nodig concreet te waarschuwen voor zonden en die te verbieden. Dat hebben zondige mensen nu nodig. Daarom is het ook nodig dat we elke zondag weer de 10 geboden van de HEERE horen in de kerk. We mogen de lezing van de wet niet achterwege laten door over onze ellende heen te stappen naar de verlossing door Christus. Dat gebeurt de laatste jaren steeds meer in bepaalde kerken. Dan hoor je zeggen: 'de 10 geboden hoeven we niet meer te lezen, want we zijn in Christus. Christus is gekomen en heeft ons verlost. We zijn nieuwe mensen...'

Maar dan wordt wel vergeten de realiteit van zondag 2: onze ellende. Hoe we van nature zijn: zondaren, geneigd om God en naaste te haten. Denk aan wat Paulus in Rom. 3 schrijft. Mensen hebben het nodig aan hun ellende en zonden ontdekt te worden. En moeten daarvoor gewaarschuwd worden in de 10 geboden. Gods wet heeft door Christus niet afgedaan voor ons. De wet is juist een noodzakelijke spiegel. Die toont hoe u er aan de binnenkant uit ziet.

Elke zondag kijkt u in de spiegel van de wet en gaat u uw denken, voelen, verlangen en leven vergelijken met wat God vraagt in het verbond. In het licht van het begin van het paradijs. In dat licht ziet u uw ellende. Wat er mis is en ontbreekt aan uw leven met God.

Maar gemeente, het opschrift boven de wet spreekt ook van genade en verlossing. God heeft uw ellende gezien. Hij stuurt zijn Zoon. Jezus Christus verlost u uit de ellende. Hij draagt de vloek van de wet in uw plaats. Hij verzoent uw zonden en overtreding van de wet aan het kruis. Daar heeft Hij genade voor u verworven. Zó groot is zijn liefde voor zondaren.

Het thema van de preek is: **Gods wet ontdekt u aan uw ellende**. In het tweede punt zien we: **de eis van de wet (vr.+ antw. 4)**.

Broeders en zusters, de catechismus vraagt vervolgens: wat eist God in zijn wet van ons? En dan is het antwoord: Christus leert dat in een samenvatting. En die samenvatting is: liefde. Paulus zegt in Rom. 13:10: de liefde is de vervulling van de wet.

In het begin, in het paradijs vroeg God ook maar één ding van de mens in de wet van het verbond: liefde. En de mens kon dat ook doen, omdat God hem zo had gemaakt. Hij schiep de mens in volmaakte gerechtigheid en heiligheid. Hij leefde dus in goede verhoudingen en in volmaakte toewijding. Adam en Eva hadden in het paradijs zuivere liefde voor God en elkaar. Hun leven in het paradijs wás liefde! Die liefdedienst betekende ook leven, omdat God dat vroeg in het verbond.

Maar na de zondeval bleef God die liefdedienst vragen van zijn volk. Ook van ons vandaag. Als God de 10 geboden geeft bij de Sinaï, dan zijn dat 10 korte lijnen. In de vorm van verboden: dit mag niet en dat mag niet. Maar als Mozes even later die geboden kort moet samenvatten voor het volk, dan zegt hij: *'u zult de HEERE, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw kracht'*, Deut. 6:5. *'En u zult uw naaste liefhebben als uzelf'*, Lev. 19:18. In één woord: liefde!

De wet kent dus één eis of kern: liefde. En die liefde komt in allerlei variaties naar u toe. De Heere dienen en gehoorzamen. En jegens de naaste geen overspel plegen, niet doden, niet stelen of begeren etc, Rom. 13:9. Dat leert de Heere Jezus zijn volk steeds weer. Hij stelt de verkeerde visie van de Farizeeërs hierop aan de orde.

Die legden Jezus een strikvraag voor met bedoeling om Hem te verzoeken, Mat. 22:34-40. Die Farizeeërs hadden van Gods wet een enorme lijst met geboden en verboden gemaakt. Meer dan 600. En die hadden ze weer onderverdeeld in lichte en zware geboden. En het ene gebod was weer belangrijker dan het andere. Het minder

belangrijke gebod moest dan wijken voor het belangrijkere gebod. Op die manier kwam alle nadruk te liggen op het uiterlijk volbrengen van alle geboden.

Nu proberen de Farizeeërs Jezus te vangen in hun opvattingen en al hun menselijke regeltjes. Ze vragen aan Jezus: welk gebod van al die honderden regeltjes is het belangrijkste? Maar Jezus doorziet hen en laat hen zien dat heel de wet van God één is en niet op te delen. Hij wijst hen op de ene eis en samenvatting van de wet: liefde.

Gemeente, juist vanuit deze samenvatting van de wet komt zo duidelijk de diepte en grootte van onze ellende naar voren. De wet eist volmaakte liefde tot God en tot onze naaste. En dat gaat een stuk verder dan je alleen maar uiterlijk aan de geboden houden. Juist als we meten met de gevoelige snaar van de liefde, dan zien we wat zonde is. Zonde is namelijk niets anders dan een gebrek aan liefde. Dat kan zich uiten in verkeerde daden, overtreding van de geboden. Maar ook in het tekort doen van de naaste.

Dat komt heel duidelijk naar voren in de geschiedenis van de rijke jongeman, Mark. 10:17-27. Die jongeman vraagt wat hij moet doen om het eeuwige leven te beërven. Jezus zegt dan dat hij de geboden moet doen. De jongeman zegt dan: 'Meester, al deze dingen heb ik in acht genomen van mijn jeugd af'. Zo op het eerste gezicht is die jongeman iemand om trots op te zijn. Iemand die het toch wel heel goed doet in het leven. En veel likes en waardering krijgt. Hij zal zichzelf vast een hoog cijfer hebben gegeven.

Maar Jezus legt vervolgens het grote probleem bloot. De jongeman krijgt de opdracht om alles te verkopen wat hij bezit en dat aan de armen te geven. De liefde tot de naaste wordt hem opgedragen. En dan moet hij Jezus gaan volgen. Dat is de liefde tot God. Op die manier wil Jezus de jongeman laten ontdekken dat hij ondanks het onderhouden van de wet het belangrijkste mist.

Die jongeman had echt zijn best gedaan om de wet te houden. Maar hij had niet begrepen dat de wet véél meer vraagt dan het doen van een aantal regels. God dienen is niet maar wat regeltjes opvolgen! Maar dat is liefdedienst! God en naaste volmaakt liefhebben. Dat is de kern, de vervulling van de wet. Ja, pas met de gevoelige snaar van de liefde wordt de *ellende* van de jongeman ontdekt. Hij blijkt zijn geld en bezit meer lief te hebben dan God en de naaste.

Broeders en zusters, jongens en meisjes, uit deze geschiedenis kunnen we veel leren. Met alleen het doen van de geboden ben je er niet. Je kunt wel de regels van God volgen, maar je hart kan er buiten staan. Dan is er geen liefde voor de Heere en je naasten. Dan doe je de geboden, de regels gewoon omdat het moet. Of om maar geen straf te krijgen of niet buiten de groep te vallen. Maar Gods wet eist meer! Namelijk zoals het ook in het paradijs was voor de zondeval: volmaakte liefde. God volledig liefhebben. En je naaste net zo liefhebben als jezelf.

Broeders en zusters, ouders, daarom is het belangrijk dat u uw kinderen niet maar wat regeltjes leert gehoorzamen. Omdat dat nou eenmaal moet in de kerk. Gewoon Gods geboden doen, want dan komt het wel goed. Je moet naar de kerk of naar catechisatie, je moet... dit of dat want dat zijn de regels. Zo hoort het... Als onze

kinderen zo opgroeien, dan missen ze straks net als die jongeman het belangrijkste. De liefde. Dan leren ze niet om de Heere en hun naaste lief te hebben.

Daarom begint het er mee dat we onze kinderen de liefde voor de Heere en zijn dienst leren en zélf dat ook voorleven. Dat we ze liefde voor de naaste leren. En om uit liefde de geboden te doen als vervulling van de wet, zoals Paulus dat zegt in Rom. 13. We moeten bij onze jongeren een vuur ontsteken door zelf in vuur en vlam te staan voor de Heere. Voor onze naasten.

Wat is dat belangrijk gemeente! Het gaat om uw en jouw hart. God wil uw hart hebben. Niet alleen uiterlijke gehoorzaamheid, maar ook uw innerlijk. Uw hart, uw ziel, uw verstand en al uw krachten. Dus uw hele persoon. Vandaar dat de samenvatting van de wet spreekt over liefde. *Eerst liefde tot God*. Het eerste en grote gebod. Dat betekent dat God boven alles staat en vóór alles gaat in ons leven. Dat we Hem van harte dienen en ons leven aan Hem geven.

En vervolgens ook *liefde tot onze naaste*. Dat moet omdat onze naaste een schepsel van God is. Dat betekent dat we altijd het goede voor onze naasten zoeken en doen. Niet omdat het *moet*, omdat mensen het *willen*. Of met een boos gezicht. Met tegenzin. Of een beetje. Of alleen bij de hen die net als wij denken. Nee, al onze naasten, omdat God het wil. Helemaal voor de volle 100%. Zo heeft de Heere het bedoeld toen Hij de mensen heeft geschapen in het paradijs.

Dáár moet u dus op gericht zijn. En dan bent u in de liefde tot de naaste bezig met de dienst aan God. Want deze twee geboden – liefde tot God en tot de naaste – zijn eigenlijk één. In de liefde tot God is de liefde tot de naaste begrepen. En wie zijn naaste niet liefheeft, die kan God niet liefhebben, zegt Johannes in 1 Joh. 4:20. Beide delen van dit dubbele liefdegebod hebben voor ons dan ook hetzelfde gezag. Daarom staat er ook dat het tweede gelijk is aan het eerste. Liefde tot de naaste is dus niet lichter of minder belangrijk dan het eerste. Zo wordt de hele wet vervuld in dat ene woord: liefde.

Gemeente, in het licht van de eis van de wet zoals Christus die heeft samengevat, wordt de ellende van uw leven helder in het licht gezet. Alleen uiterlijk of gedeeltelijk doen van Gods wet is onvoldoende en dus zonde. Ook kunnen we zonden niet onderverdelen in lichtere of zwaardere zonden. Want ook de kleinste dingen in ons leven moeten worden beheerst door de volmaakte liefde. Het ontdekkende is nu dat waar onze liefde gebrekkig is en ophoudt, dat daar de haat begint. Dat zien we in het derde punt nog verder.

Het thema van de preek is: **Gods wet ontdekt u aan uw ellende**. In ons laatste punt zien we: **de toetsing aan de wet (vr.+ antw. 5)**.

Broeders en zusters, de catechismus vraagt: kunt u heel dat dubbele liefdegebod volbrengen? De oude tekst vraagt het nog scherper: kunt u dat *volkomen* houden? U kunt er op gericht zijn om te doen wat God van u vraagt in de wet. Hem van harte liefhebben en uw naaste als uzelf... Maar kijk dan eens goed naar uw eigen hart en leven. Kijk eens in de spiegel van Gods wet... Lukt dat dan ook om dat dubbele

liefdegebod *volmaakt* te houden? Om Gods wet volmaakt te doen, zoals God het had bedoeld in het paradijs?

Gemeente, de catechismus is heel duidelijk. Confronterend ook. Het antwoord is: nee. U kunt dat niet volkomen. Een scherpe diagnose volgt. We kunnen dat niet, omdat we *naar onze aard allemaal geneigd zijn om God en onze naaste te haten*. Dát is de trieste toestand geworden door de zondeval. Dát is onze ellende.

Wat wil dat nou zeggen? Dat na de zondeval onze natuur, onze aard zo kapot is gegaan, dat de haat in allerlei vormen en uitwerkingen in ons woont. Dat laat de wet die volmaakte liefde vraagt toch ook zien? Overal waar die liefde ophoudt en gebrekkig is, daar komen vormen van haat naar voren. Dat wil zeggen: we proberen onze naaste weg te werken en gunnen hem geen plek meer. We geven hem niet wat hem toekomt.

Door de zonde zijn we zo geworden dat het haten van God en de naaste telkens weer in ons naar voren komt. In gedachten, woorden en werken. Als we ons toetsen aan de wet van God dan zien we onze ellende onder ogen. Dan worden we veroordeeld. In heel ons leven en met alles wat we doen staan we schuldig voor God. Omdat niets zuiver en volmaakt wordt bevonden. Het is allemaal bevlekt, met schuld bedekt. Dat is de realiteit van hoe wij er in onszelf aan toe zijn.

Broeders en zusters, naar *onze aard* zijn we geneigd God en naaste te haten. Onze aard. Dat is onze oude mens, die nog steeds in ons doorwerkt waardoor die zonde en haat er is. Maar tegelijk is daar ook het krachtige genadewerk van de Heilige Geest, waardoor er strijd tegen onze oude mens komt. En waardoor er ook een nieuw leven in ons tot stand komt. Die genade die doodt en beteugelt de haat en de zonde.

Daardoor doen we, ondanks onze aard en neiging, niet alle zonden. Wij vermoorden geen mensen etc. En dat geldt voor de meeste mensen, ook ongelovigen. Dat zijn ook nog geen moordenaars, of Hitlers. Maar wel hebben alle mensen vanwege hun aard na de zondeval de drang, de neiging naar het kwade en het haten. Die neiging wordt gelukkig nog tegengehouden door bijvoorbeeld wetten in de samenleving.

Door dreigen met straffen. Als je iemand vermoordt, krijg een lange gevangenisstraf. Als je door rood rijdt, krijgt je een dikke bekeuring. Als je spijbelt, moet je nablijven. Ook wordt die neiging tegengehouden door eigen eer van mensen. Zo weerhoudt en remt God op allerlei manieren dat die zondige neiging in de mensen gaat uitbreken in zonde en goddeloosheid. Waardoor de samenleving ten gronde gaat.

Dat is te vergelijken met een auto op een helling. Die heeft de neiging om naar beneden te rijden. Als je de handrem er af haalt, dan rolt de auto vanzelf naar beneden. Zo is het ook met de mensen. Alle mensen zijn naar hun aard tot alles in staat. Maar dat gebeurt in de meeste gevallen (nog) niet. Dat komt omdat de Heere de handrem er op houdt. Daardoor worden we bewaard voor veel.

Broeders en zusters, zo doet de wet ons onze ellende kennen. De wet geeft een realistisch beeld. De wet geeft geen ruimte voor likes of waardering. Of een hoog cijfer. Integendeel. Die laat zien hoe u er in uzelf aan toe bent. Die ontdekt u aan uw

ellende. Maar gelukkig is het niet alleen maar ellende! Want het heeft een positief doel: uw verlossing!

In verband met de geschiedenis met die rijke jongeman vragen de discipelen wanhopig aan Jezus: “*wie kan dan nog gered worden?*” En dan antwoordt de Heere: “bij mensen is het onmogelijk, maar niet bij God, want bij God zijn alle dingen mogelijk”.

En daarom gemeente, zoek uw redding bij Jezus Christus. Hij heeft voor u en jou beantwoordt aan de eis van de volmaakte liefde en gehoorzaamheid. Hij liet u een voorbeeld na.

*Hij stierf voor onze zonden
en door zijn bloed
wordt ons gemoed
gereinigd van de zonden*

*En daarom bidden we:
Wil U ter eer,
Steeds meer en meer
Het geloof in ons versterken
Dan zullen wij
Gereed en blij
Uit liefde 't goede werken (Gez. 17: 4, 5).*

Amen.